

bestrijding der tuberculose, onderverdeeld in 8 hoofdstukken en 40 paragrafen.

Als bijvoegsel dezelfde wet van Japan (van 1919). Aan het slot twee kaarten van Bohemen, waarop men de tuberculosesterfte in de jaren 1906—1908 en in 1920 voor ieder district kan aflezen.

M. MORTIER HIJMANS.

B. A. TURPIN, *La tétanie infantile*. Parijs. MASSON & Cie, 1925.

Een frisch en helder geschreven monographie, die meer geeft, dan de titel belooft, daar het een bijdrage is tot de leer der spasmodie in meer uitgebreiden zin; een onderwerp, dat verre van nieuw, nog steeds zijn actualiteit behoudt. Tal van onderzoekingen hebben tot in den laatsten tijd ons inzicht in de pathogenese dezer aandoening dieper en breder gemaakt. Meer en meer blijkt, hoe zeer het spasmodische syndroom, ook waar het niet volledig is ontwikkeld, een stigma is van afwijkingen in het biochemisme der weefselvochten, en als zoodanig een verschijnsel, dat wijst op een zeker onvermogen der constitutie om zijn zuur-alkali-evenwicht aan te passen aan de onmiddellijke behoeften. Wie zich in een kort bestek omtrent het vraagstuk der alkalose en zijn beteekenis voor de menschelijke ziektekunde wil op de hoogte stellen, zij de lezing van dit boek ten zeerste aanbevelen.

Na een goed geschiedkundig overzicht over de ontwikkeling van het ziektebeeld der spontane en der kunstmatig op te wekken tetanie (door thyreooprivie of geforceerde ademhaling), toetst TURPIN de pathogenese van al deze vormen aan een stelselmatig onderzoek naar het gehalte aan vrije Ca-ionen in het bloed, en wel met behulp van bepalingen der pH , van de alkalireserves in het bloed en van de *chronaxie*. Deze laatste is een zeer verfijnde reactie, welke die van ERB vervangt, omdat zij als wetenschappelijke titer van de spierzenuwgevoeligheid tegenover den galvanischen stroom boven deze laatste vóór heeft, dat zij rekening houdt met den *duur* der doorstroming, een maat, waarover de klassieke methode geen uitsluitel geeft. Bovendien is de *chronaxie* een functie van de zenuwgevoeligheid zelf, en daardoor onafhankelijk van uitwendige omstandigheden, zooals weerstand, electrodegrootte enz.. Toch acht ik het jammer, dat TURPIN nagelaten heeft de elektrische waarde volgens ERB op te nemen. Hierdoor zou de waardeering der *chronaxie* slechts hebben kunnen winnen.

De op deze wijze verkregen gegevens, in tal van graphieken voorgesteld, geven een alzijdige bevestiging van het feit, dat de pathogenese der uiteen loopende tetanoïde toestanden grotendeels beheerscht wordt door een tekort aan vrije Ca-ionen in het bloed. Met voldoening heeft Ref. hiervan kennis genomen, voor zoover dit eveneens geldt voor de latente spasmodie van het oudere kind die onder den naam der „calciprieve constitutie” door hem, voornamelijk op grond van klinische waarnemingen en overwegingen, met de tetanoïde toestanden van het jongere kind reeds was vereenzelvigd.

H. A. STHEEMAN.